

Załącznik
do Uchwały Nr XLV/335/22
Rady Gminy Włocławek
z dnia 29 marca 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE WŁOCŁAWEK
NA LATA 2022 -2023**

Rozdział I

Podstawa prawna i cel programu

Zadania własne gminy w zakresie działań profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii regulują ustawy: ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz.1119 z późn.zm.) oraz ustawa z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz.2050 z późn.zm.). W/w ustawy zobowiązują organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego do przeciwdziałania narkomanii oraz do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie ich spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużycia alkoholu, a także wspierania w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Wskazuje również na współdziałanie organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego z kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowywania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi

Cel główny programu

Aktywizacja instytucji, organizacji, stowarzyszeń i ludności gminy w obszarze promocji zdrowego stylu życia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ograniczenie spożycia alkoholu, zakaz zażywania narkotyków oraz środków psychoaktywnych, a także przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

1. Rozwijanie współpracy na rzecz przerwania procesu degradacji osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Zwiększenie liczby ofert skierowanych do środowisk trudnych w dziedzinach pomocy psychologicznej, edukacyjnej , rekreacji, sport oraz podnoszenie kwalifikacji własnych.
3. Kreowanie modelu życia bez nałogów i promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez zwiększenie ofert profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych dla młodzieży.

4. Rozwijanie edukacji publicznej na temat szkodliwości uzależnień, w tym również uzależnień behawioralnych.
5. Kształtowanie odpowiedniej polityki społecznej w zakresie eliminowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.
6. Propagowanie "Trzeźwego modelu życia, jako świadomego wyboru" poprzez tworzenie systemu oddziaływań opartego na profesjonalnym wsparciu w profilaktycznym procesie wychowawczym społeczeństw w tym dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
7. Oddziaływanie na procesy degradacji społecznej, a w szczególności osób uzależnionych i ich rodzin.
8. Motywowanie do wyboru "życia w trzeźwości".
9. Zmniejszenie szkód zdrowotnych, społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu.
10. Pomoc w samorealizacji poprzez pomoc terapeutyczną.
11. Zapewnienie wsparcia i profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
12. Inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych.
13. Prowadzenie lokalnej polityki wobec rozwiązywania problemów alkoholowych oraz związanych z nadużywaniem narkotyków poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tych zagadnień oraz inicjowaniu działań zwiększających efektywność przyjętego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych.
14. Popularyzacja nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów związanych z nadużywaniem narkotyków oraz z zakresu uzależnień behawioralnych.
15. Opiniowanie wniosków dotyczących wykonywania zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii w zakresie wskazanych w nim działań.
16. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień od narkotyków i uzależnień behawioralnych.

Rozdział II

Zadania programu

Zadania z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków i uzależnień behawioralnych kierowane do całej społeczności są zadaniami własnymi Gminy, realizowanymi w oparciu o Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii w Gminie Włocławek.

Zadania będą realizowane poprzez :

1. Realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach, wśród rodziców, opiekunów.
2. Współpracę ze środkami masowego przekazu w zakresie promowania "trzeźwego modelu życia" i pozytywnych postaw.
3. Szkolenia instruktorów terapii i grup zawodowych profesjonalnie zajmujących się problematyką przeciwalkoholową i przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci biorących udział w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
5. Wspieranie pomocy terapeutycznej i rehabilitacji osób z problemami alkoholowymi, osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i zagrożonych uzależnieniem oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie we współpracy z placówkami służby zdrowia w zakresie dostępności placówek służby zdrowia dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych.
6. Organizację kolonii letnich i zimowisk z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.
7. Kontynuowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Współpracę z jednostkami realizującymi zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym : poradnią uzależnień, policją, wymiarem sprawiedliwości, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

9. Inicjowanie działań na rzecz poprawy życia osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i ich rodzin w tym ograniczanie dostępu do napojów alkoholowych.

Metody realizacji zadań

1. Finansowanie Punktu Konsultacyjnego na terenie Gminy Włocławek.
2. Współfinansowanie działalności świetlic środowiskowych, profilaktyczno-wychowawczych w tym prowadzenie pozalekcyjnych „zajęć sportowych, dożywanie dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-edukacyjnych.
3. Dofinansowanie szkolenia terapeutów, pedagogów, policjantów, pracowników Urzędu Gminy mających w zakresie swoich obowiązków działania profilaktyczne oraz członków Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi (w tym pokrycie kosztów, dojazdu i wyżywienia).

Szczegółowe zadania programu

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-wychowawczej, obejmującej środowisko dzieci i młodzieży, opartej na działaniach o potwierdzonej skuteczności i na naukowych podstawach;
 - 1) diagnozowanie w szkołach problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży;
 - 2) szerzenie wiedzy na temat uzależnień i ich skutków w szkolnych programach profilaktyki;
 - 3) propagowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez wspieranie imprez i akcji bezalkoholowych;
 - 4) organizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej szkół na terenie Gminy Włocławek z zakresu profilaktyki alkoholowej i narkotykowej;
 - 5) organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych z rodzicami, dotyczących problematyki zagrożenia alkoholizmem i narkomanią, w tym spektakli teatralnych o charakterze profilaktycznym;
 - 6) upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym zakup i udostępnienie materiałów, informacyjno-edukacyjnych i włączanie się w kampanie społeczne;
 - 7) finansowanie obozów, półkolonii oraz kolonii profilaktycznych i terapeutycznych;
 - 8) organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (pikniki, festyny, wycieczki);

- 9) udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii członków GKPA, pedagogów szkolnych, policjantów, nauczycieli oraz kuratorów sądowych.
2. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów powstałych wskutek nadużywania środków uzależniających.
3. Finansowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, innych środków psychoaktywnych oraz niedostosowanych społecznie i ich rodzin.
4. Wspieranie różnych programów i projektów profilaktycznych służących promocji zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku, alternatywnych form spędzania czasu wolnego itp.
5. Wspieranie różnych projektów i programów adresowanych do osób i rodzin doznających szkód z powodu alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy w rodzinie.
6. Współdziałanie z kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi na płaszczyźnie wychowania w trzeźwości, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Współpraca z instytucjami i jednostkami oświatowymi, kulturalnymi i sportowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
8. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących problemu uzależnień oraz przemocy w rodzinie i rozpowszechnianie ich na terenie gminy.
9. Współpraca z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych poprzez : przeciwdziałanie rozpowszechnianiu narkotyków wśród dzieci i młodzieży, dokonywanie kontroli miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych.
10. Współpraca z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom - stosowanie wytycznych.
11. Zakup sprzętu i wyposażenia dla świetlic, klubów młodzieżowych, szkół i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie realizacji programów profilaktycznych.

12. Partycypowanie w kosztach dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, narkomania, ubóstwo, przemoc itp.
13. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych i współuzależnionych:
- 1) wczesne diagnozowanie pacjentów z grup ryzyka przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i udzielanie pacjentom informacji na temat skutków nadmiernego używania alkoholu i innych substancji uzależniających oraz możliwości leczenia w ramach procedury tzw. krótkiej interwencji,
 - 2) kierowanie przez Gminną Komisję ds. Profilaktyki, Resocjalizacji oraz Rozwiązywania Problemów Alkoholowych osób z grup ryzyka na badania, pozwalające ustalić ich stopień uzależnienia od alkoholu,
 - 3) kierowanie do sądu wniosków o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
 - 4) udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej osobom uzależnionym,
 - 5) współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi, wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu,
 - 6) pomoc społeczna osobom uzależnionym oraz rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
 - 7) integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób uzależnionych z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego przez działania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zakup paczek świątecznych dla dzieci dotkniętych problemem alkoholowym oraz ubóstwem, korzystających z pomocy GOPS we Włocławku.

Rozdział III

Diagnoza problemów uzależnień od narkotyków oraz występujących na terenie gminy problemów wymagających działań profilaktycznych wraz z propozycjami działań.

Narkomania to jeden z najbardziej bulwersujących opinię publiczną problemów społecznych. Jednocześnie mimo wielu wysiłków w zakresie edukacji publicznej, stan wiedzy w społeczeństwie na temat narkotyków i narkomanii pozostawia wiele do życzenia. Wprawdzie większość ludzi postrzega narkomanię w kategoriach choroby,

to nadal w świadomości społecznej pokutuje wiele mitów i uprzedzeń. zarówno narkomania jak i okazjonalne używanie narkotyków mogą być definiowane w kategoriach problemu społecznego. Narkomania często prowadzi do społecznej marginalizacji, a "świat narkotyków": z założenia nielegalny, godzi w porządek prawny.

Człowiek często może uzależnić się nie tylko od alkoholu, ale także od innych substancji psychoaktywnych. Substancje psychoaktywne są to także środki chemiczne, które poprzez swoje działania na organizm człowieka powodują zmiany w jego samopoczuciu oraz zmieniony odbiór otaczającej go rzeczywistości. Przyjmowanie tych substancji wiąże się z bardzo dużym prawdopodobieństwem, uzależnienia się.

Wyniki badań przeprowadzonych w szkołach na terenie Gminy Włocławek wskazują jasno, że dzieci i młodzież w każdej grupie wiekowej zagrożone są kontaktem z narkotykami i dopalaczami. Jednak większość uczniów nie dostrzega sytuacji zagrażających bezpieczeństwu stylu życia.

Badania uczniów szkół podstawowych pokazują, że im starsze klasy w tym spożywanie, próbowanie narkotyków jest częstsze, dotyczy to również zażywania leków celem odurzenia. W badaniach ankietowych uczniowie wskazywali marihuanę jako substancję psychoaktywną, z którą najczęściej eksperymentują. Problem zażywania substancji psychoaktywnych pojawia się w największym stopniu w szkołach ponadpodstawowych. Jednak uczniowie liceów deklarują próbowanie narkotyków, leków i innych substancji psychoaktywnych w znacznie mniejszym stopniu niż ich rówieśnicy z innych roczników. Problem jest o wiele większy wśród młodzieży z technikum czy szkół branżowych. Uczniowie często sięgają po papierosy i alkohol. Alkoholem najczęściej spożywanym przez młodzież jest piwo.

Młodzież jest świadoma negatywnych skutków wynikających z zażywania nowych środków psychoaktywnych, psychotropowych, dopalaczy czy narkotyków ale nie widzą potrzeby wprowadzenia konkretnych rozwiązań z zakresu profilaktyki uzależnień. Podjęcie działań profilaktycznych powinno stanowić bezwzględny priorytet. Potrzebna jest ścisła współpraca wszystkich instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo dzieci i młodzieży. Konieczna jest psychoedukacja rodziców, gdyż nie widzą oni w najbliższym środowisku dziecka zagrożeń związanych z zażywaniem i eksperymentowaniem z wszelkiego rodzaju środkami psychoaktywnymi. Konieczne jest stałe doskonalenie nauczycieli w tematyce profilaktyki uzależnień, ponieważ

kontakt z narkotykami dzieci i młodzieży mogą mieć również na terenie szkoły czy jej otoczeniu.

Aby uświadomić młodzieży zagrożenie jakie niesie ze sobą eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi , w tym z alkoholem należy przeprowadzać w szkołach jak najwięcej programów profilaktyczno-interwencyjnych. celem programów powinno być dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i umożliwienie racjonalnych wyborów. Dostarczenie informacji o skutkach palenia tytoniu, palenia papierosów elektronicznych, picia alkoholu, napojów energetycznych oraz odurzania się narkotykami czy innymi substancjami psychoaktywnymi , ma na celu spowodowanie zmian postaw i w konsekwencji niepodejmowanie ryzykownych zachowań.

Coraz bardziej powszechny staje się problem cyberprzemocy. Informacje ze szkół wykazują , że najwięcej osób doświadcza ośmieszania na forum internetowym oraz hejtu na czatach (wyzywanie).

W związku z powyższym niezwykle ważne wydaje się wprowadzenie działań profilaktycznych w tym zakresie. Zadanie to można zrealizować poprzez zajęcia z uczniami, których celem będzie uwrażliwienie na występowanie powyższego zjawiska/problemu oraz skutków i konsekwencji z niego wynikających . Ponadto wskazane byłoby przeprowadzenie pedagogizacji rodziców w zakresie , tak by zdobyli oni wiedzę oraz zostali wyposażeni w informacje dotyczące sposobów interweniowania, a także wiedzieli gdzie mogą szukać pomocy dla siebie i swoich dzieci.

Ponadto w związku z pandemią COVID-19 oraz wprowadzeniem w szkołach nauczania zdalnego bardzo zauważalny pojawił się negatywny wpływ na kondycję psychiczną uczniów. Wskazane jest prowadzenie szkoleń dla pracowników oświaty dotyczących sposobów radzenia sobie z trudnościami wynikającymi z długotrwałymi nauczania zdalnego/izolacji oraz powrotu do szkoły i funkcjonowania w niej w jakże trudnym czasie pandemii.

Istnieje bardzo duża potrzeba podjęcia działań w celu zadbania o bezpieczeństwo i komfort psychiczny uczniów. Dlatego też niezwykle ważne jest udzielanie w trakcie bieżącej pracy z uczniami wsparcia oraz reagowanie na wszelkie zauważone u dzieci i młodzieży trudności (prowadzenie rozmów z rodzicami, korzystanie ze wsparcia psychologów/pedagogów lub specjalistów pracujących w poradni psychologiczno-pedagogicznej).

Działania ograniczające dostępność spożywania napojów alkoholowych na terenie gminy:

- 1) prowadzenie kontroli w placówkach sprzedaży napojów alkoholowych we współpracy z organami ścigania;
- 2) prowadzenie kontroli przestrzegania zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożywania;
- 3) współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Policją w podejmowaniu inicjatyw dotyczących realizacji niniejszego programu, szczególności zmierzających do ograniczania dostępności alkoholu na terenie gminy dla młodzieży.

ROZDZIAŁ IV

Realizatorzy Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

- 1) Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 3) szkoły z terenu Gminy Włocławek;
- 4) punkty konsultacyjne;
- 5) organizacje pozarządowe i kluby sportowe.

ROZDZIAŁ V

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za każde posiedzenie w wys. 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, wynagrodzenia aktualnie obowiązującego określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Wynagrodzenia za posiedzenie Komisji, finansowane będą ze środków przeznaczonych na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

ROZDZIAŁ VI

Zasady finansowania Programu

Finansowanie realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych dokonywane będą z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze oraz z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców zaopatrujących przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju przekraczającego 300 ml.

Zadania w ramach niniejszego programu mogą być również finansowane z dotacji celowych Wojewody oraz Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom także darowizn, zapisów innych wpływów od osób prawnych i fizycznych.